

รายงาน

ภาวะและแนวโน้มสินเชื่อของสถาบันการเงิน

สายนโยบายการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานผลการสำรวจภาวะการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน ในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 และแนวโน้มในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2552*

สรุปภาพรวม

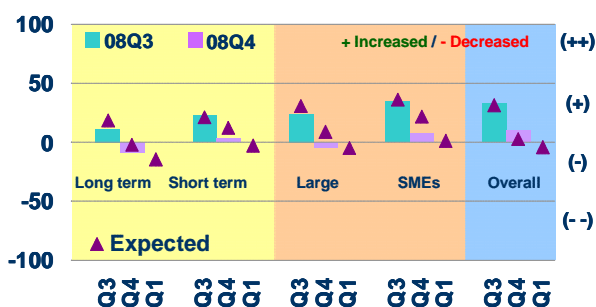
ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 มาตรฐานการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินโดยรวมทั้งที่ให้แก่ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนยังคงเข้มงวดต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนถึงความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินที่มากขึ้น โดยมีปัจจัยสำคัญทั้งจากภาวะเศรษฐกิจมหภาคโดยรวม (General Economy) ที่ถดถอยอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 และจากภาวะแวดล้อมของธุรกิจ (Industry Specific) โดยเฉพาะในธุรกิจส่งออกที่ประสบปัญหา คำสั่งซื้อลดลงอย่างมากในไตรมาสนี้ และคุณภาพหลักประกัน (Collateral) สำหรับความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจโดยรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 3 ขณะที่ความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยลดลง จากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ยังอยู่ในระดับต่ำ และรอดูทิศทางแนวโน้มตลาดที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะจากมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ของทางการ

สำหรับแนวโน้มไตรมาสที่ 1 ของปี 2552 มาตรฐานการให้สินเชื่อทุกประเภทของสถาบันการเงินจะเข้มงวดขึ้นมาก จากความกังวลด้านคุณภาพสินเชื่อโดยเฉพาะสินเชื่อที่ให้แกธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprises: SMEs) ขณะที่ความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจจะทรงตัวใกล้เคียงกับไตรมาสที่ผ่านมา ความต้องการสินเชื่อภาคครัวเรือนประเภทสินเชื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ หดตัว แต่ความต้องการสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

1. สินเชื่อที่ให้แกภาคธุรกิจ (Loans or Credit Lines to Enterprises)

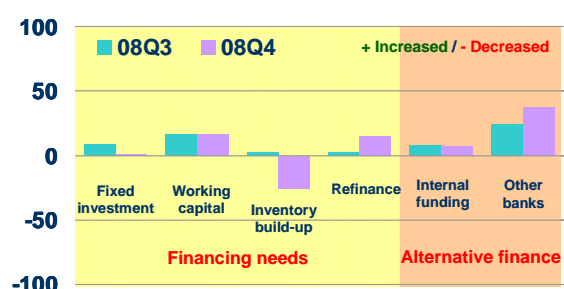
ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 ความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจโดยรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน สูงกว่าที่คาดการณ์ไว้จากผลสำรวจในไตรมาสที่ผ่านมาโดยความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจประเภท SMEs เพิ่มขึ้น เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน (Working capital) และปรับโครงสร้างหนี้ (Refinance) ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความต้องการสินเชื่อ SMEs เพิ่มขึ้น คือ การแข่งขันการให้สินเชื่อจากสถาบันการเงินอื่น ขณะที่ความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจขนาดใหญ่หดตัวเล็กน้อย จากปัจจัยสำคัญ คือ การลดกำลังการผลิตเพื่อลดสินค้าคงคลังและภายใต้ภาวะที่มาตรฐานการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินมีความเข้มงวดมากขึ้นที่ทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่พยายามระดมทุนจากแหล่งอื่น เช่น ใช้เงินทุนภายในของบริษัท (Internal funding) เงินกู้จากธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น ระดมทุนจากตลาดทุน และออกตราสารหนี้ (Debt securities) อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านอัตราดอกเบี้ยยังอยู่ในระดับที่เอื้อต่อความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจขนาดใหญ่

Figure 1 Demand for corporate loans

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

Figure 2 Factors affecting SMEs loan demand

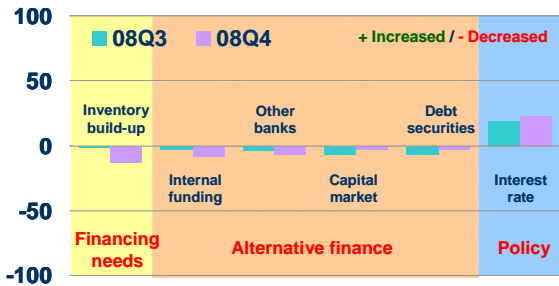

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

* ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดทำแบบสำรวจภาวะและแนวโน้มการปล่อยสินเชื่อรายไตรมาส (BOT's Survey on Credit Conditions) ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินต่างๆ ที่ดูแลงานด้านสินเชื่อ โดยทำการสำรวจครั้งแรกเมื่อไตรมาสที่ 4 ปี 2550 การสำรวจนี้เป็น การสำรวจครั้งที่ห้า (เดือนมกราคม 2552) ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับความร่วมมือในการตอบกลับแบบสอบถามจากธนาคารพาณิชย์ไทย สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 แห่ง ซึ่งครอบคลุมสินเชื่อมากกว่าร้อยละ 86 ของสินเชื่อทั้งระบบ

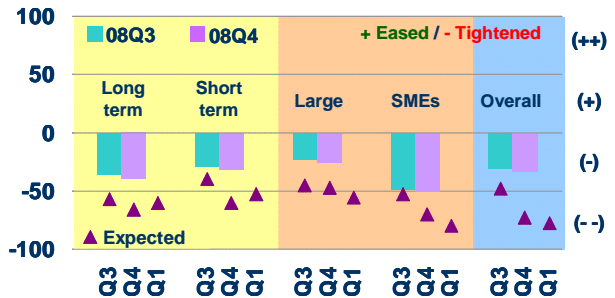
จากผลการตอบคำถามพิเศษถึงแนวโน้มการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบันการเงินที่ให้กับลูกค้า พบว่า ร้อยละ 60.9 ของสถาบันการเงินได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับสินเชื่อภาคธุรกิจโดยรวม ตามการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Policy rate) ร้อยละ 1 ณ วันที่ 3 ธันวาคม 2551 และเป็นที่น่าสังเกตว่า ร้อยละ 56.5 ของสถาบันการเงินได้ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับสินเชื่อธุรกิจ SMEs ลง

Figure 3 Factors affecting large corporate loan demand

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

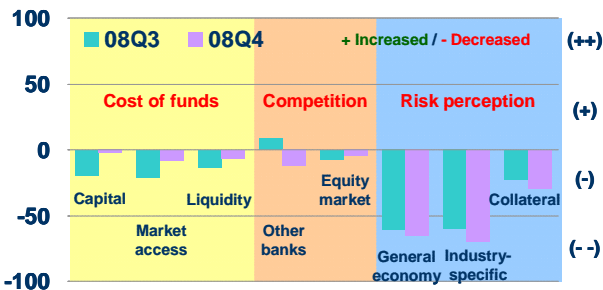
Figure 4 Credit standards (Corporate loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

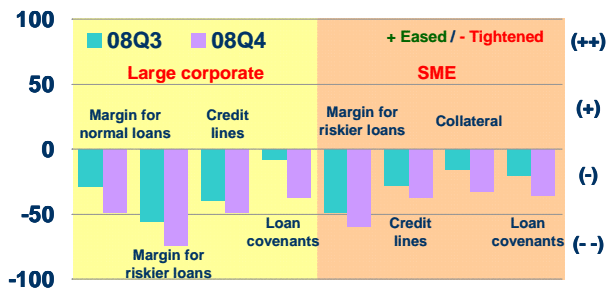
ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 มาตรฐานการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจโดยรวมของสถาบันการเงินมีความเข้มงวดเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน แม้ว่าจะผ่อนคลายกว่าที่สถาบันการเงินได้คาดการณ์ไว้ แต่สะท้อนถึงความเสี่ยง (Risk perception) ในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินที่มากขึ้น ทั้งจากภาวะเศรษฐกิจทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการถดถอยของเศรษฐกิจอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 และจากภาวะแวดล้อมของธุรกิจ โดยเฉพาะในธุรกิจส่งออกที่ประสบปัญหาคำสั่งซื้อลดลงอย่างมากในไตรมาสนี้ และคุณภาพของหลักทรัพย์ค้ำประกัน

Figure 5 Factors affecting credit standards (Corporate loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

Figure 6 Conditions and Terms (Corporate loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

สำหรับเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจโดยรวมทั้งสินเชื่อภาคธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจประเภท SMEs มีความเข้มงวดมากขึ้น สะท้อนจากการตั้งราคา (Price) ที่สูงขึ้น สังเกตจาก Margin กว้างขึ้นสำหรับทั้งลูกค้าที่มีความเสี่ยงและลูกค้าทั่วไป รวมทั้ง สะท้อนจากเงื่อนไขอื่นๆ เช่น วงเงินสินเชื่อ (Credit lines) และเงื่อนไขประกอบสัญญาเงินกู้ (Loan covenants) ที่เข้มงวดขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่า สถาบันการเงินมีเงื่อนไขด้านอายุสัญญาเงินกู้ (Maturity) ที่เข้มงวดมากขึ้นสำหรับสินเชื่อที่ให้แกธุรกิจประเภท SMEs สะท้อนถึงความกังวลถึงคุณภาพสินเชื่อประเภทนี้ ส่งผลให้อัตราการอนุมัติสินเชื่อภาคธุรกิจทุกประเภทของสถาบันการเงินลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า

แนวโน้มในไตรมาสที่ 1 ของปี 2552 มาตรฐานการให้สินเชื่อทุกประเภทของสถาบันการเงินจะมีความเข้มงวดขึ้นมาก (รูปที่ 4) เนื่องจากความกังวลด้านคุณภาพสินเชื่อ โดยร้อยละ 84.2 ของสถาบันการเงินคาดว่าสินเชื่อโดยรวมจะมีแนวโน้มการผิดชำระหนี้ (Delinquency) เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสินเชื่อธุรกิจ SMEs (ตารางที่ 1)

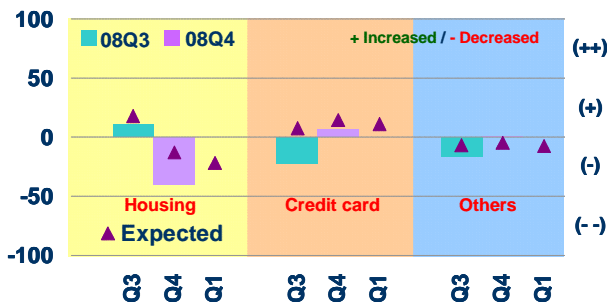
นอกจากนี้ ความช่วยเหลือหลักที่ธุรกิจ SMEs ต้องการจากภาครัฐ 3 อันดับแรก คือ การให้ค้ำประกันสินเชื่อ การจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และการลดอัตราดอกเบี้ย ตามลำดับ (ตารางที่ 2) สำหรับความต้องการสินเชื่อของภาคธุรกิจโดยรวมลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 4 ปี 2551 (รูปที่ 1) ตามภาวะเศรษฐกิจมหภาคโดยรวมที่ชะลอตัวอย่างมากในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 ที่สะท้อนถึงผลกระทบจากวิกฤตการเงินโลกต่อภาคเศรษฐกิจจริงของประเทศที่ชัดเจนขึ้น

Table 1: Outlook for Delinquency (Q1/2009)				Table 2: Assistance from authorities needed by SMEs	
	Overall	SMEs	Large enterprises	Q1/2009	
Increased considerably	5.3%	15.8 %	0%	1. Provide credit guarantee	66.6%
Increased somewhat	78.9%	68.4%	42.9%	2. Offer soft loans	66.2%
Remained unchanged	15.8%	15.8 %	57.1%	3. Lower the interest rate	60.9%
Decreased somewhat	0%	0%	0%	4. Locate new markets	46.0%
Decreased considerably	0%	0%	0%	5. Offer tax privileges	13.1%
				6. Initiate business clusters	10.4%

3. สินเชื่อที่ให้แก่ครัวเรือน (Loans to households)

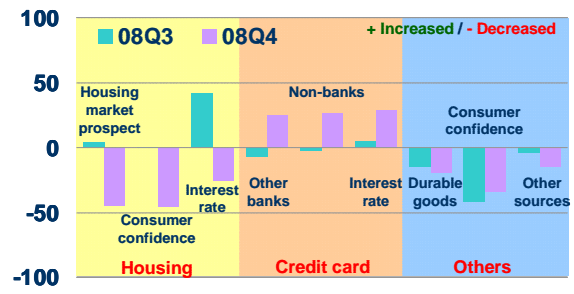
ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 ความต้องการสินเชื่อบัตรเครดิต เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสที่ 3 แต่ต่ำกว่าที่สถาบันการเงินได้คาดการณ์ไว้ เป็นผลสำคัญจากปัจจัยทางด้านอัตราดอกเบี้ย และการแข่งขันจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ทั้งจากสถาบันการเงินอื่น และ จาก Non-bank ขณะที่ความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยลดลงมากกว่าที่สถาบันการเงินคาดการณ์ไว้ในไตรมาสที่แล้ว เป็นผลมาจากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ยังอยู่ในระดับต่ำ และอุปสรรคทางแนวโน้มตลาดที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะจากมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ของทางการ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในไตรมาสที่อัตราดอกเบี้ยไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยของผู้บริโภค

Figure 7 Demand for consumer loans

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

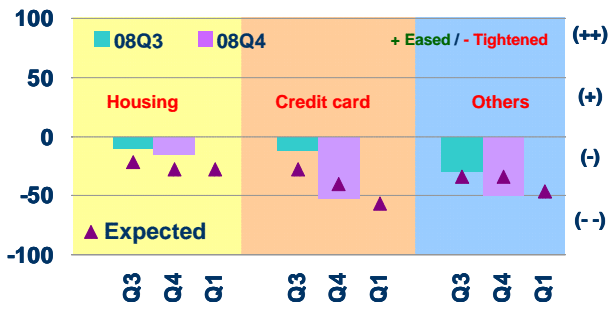
Figure 8 Factors affecting loan demand (Consumer loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

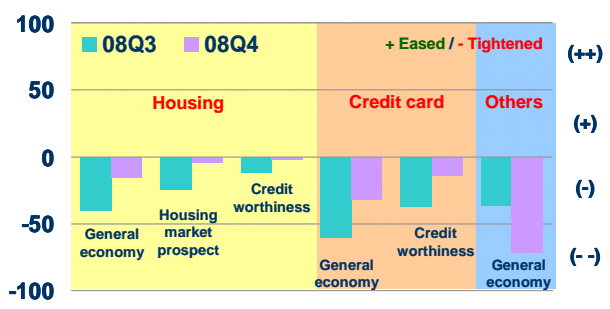
ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 มาตรฐานการให้สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อครัวเรือนอื่น ๆ เข้มงวดเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน สอดคล้องกับที่ได้คาดการณ์ไว้ในไตรมาสที่ผ่านมา โดยปัจจัยสำคัญยังคงเป็นมุมมองด้านความเสี่ยงทั้งจากภาวะเศรษฐกิจทั่วไป และจากความน่าเชื่อถือด้านเครดิตของผู้กู้ที่ลดลง มาตรฐานการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เข้มงวดเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน แต่ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ แม้สถาบันการเงินจะมีมุมมองความเสี่ยงเช่นเดียวกับสินเชื่อครัวเรือนอื่น ๆ แต่การที่ทางการมีมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์อย่างจริงจัง ส่งผลให้สถาบันการเงินมีความเชื่อมั่นมากขึ้นในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ อัตราการอนุมัติสินเชื่อภาคครัวเรือนทุกประเภทลดลงจากไตรมาสก่อน ยกเว้นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

Figure 9 Credit standards (Consumer loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009

Figure 10 Factors affecting credit standards (Consumer loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, January 2009.

แนวโน้มในไตรมาสที่ 1 ของปี 2552 มาตรฐานการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจะมีความเข้มงวดมากขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว (รูปที่ 9) เป็นที่น่าสังเกตว่า การคาดการณ์ความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ หดตัวสองไตรมาสติดต่อกัน (รูปที่ 6) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการบริโภคที่อ่อนตัวมาก ขณะที่ความต้องการสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ทีมีวิเคราะห์สันทเศรษฐกิจ
ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ
สายนโยบายการเงิน
กุมภาพันธ์ 2552